

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

2. Alqahtani, A. (2022). Chatbots and AI applications for improving writing and speaking skills in EFL learners. *17(8)*, 210–224.
3. Zhao, H., Li, F., & Wang, X. (2021). The effectiveness of AI-based pronunciation tools in English language learning. *Computer Assisted Language Learning*, 34(7), 789–810.
4. ResearchGate. (2025). Using Online Resources Technology for Foreign Language Learning: Strategies, Impact and Challenges. [Link]
5. Xoljigitov, D. et al. (2024). DIOFONT tenglamalarini yechishda zanjirli kasrlar xossalaridan foydalanib yechish usullari. *International Journal of Scientific and Applied Research*, 1(3), 282–287.
6. Mamanov, S. K. et al. (2023). Biz yashayotgan jamiyatimizda trigonometrik funktsiyalarning amaliy ahamiyati. *Eng yaxshi ilmiy tadqiqotlar*, 13–17.
7. Dilmurod, X., Jo‘raboyevich, R. N. (2022). Axborot texnologiyalarining M. V. M. f. o‘qitish jarayonida foydalanishning ahamiyati. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 708–711.
8. Qahhorov, M., Xoljigitov, D. (2022). Tenglamalar sistemasiga doir misollarni grafik usulda yechish. *Matematika va informatika jurnali*, 2(1).
9. Xoljigitov, D., Prnazarov, S. H. (2022). Tenglamalar sistemasiga doir misollarni grafik usulda yechish. *Matematika va informatika jurnali*, 2(1).
10. Xoljigitov, D., Mantiqiy, I. I. G. N. Y. (2022). Masalalarni yechish. *Matematika va informatika jurnali*, 2(2).
11. Xoljigitov, D., Isroilov, I. (2022). Graflar nazariyasi yordamida mantiqiy masalalarni yechish. *Matematika va informatika jurnali*, 2(2).
12. Xoljigitov, D. (2021). Geometriyaning algebraik tenglamalariga yechishga ba’zi tatbiqlari. *Matematika va informatika jurnali*, 1(3).

ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA XORIJIY TILNI O‘QITISHNING SAMARALI USULLARI

**Axmedova Feruza G‘ayrat qizi, Aliyev Javohir Jaxongir o‘g‘li, Abdirasulova
Nargiza Sharifjon qizi, Xayrullayev Abdusattor Abduqahhor o‘g‘li**
Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘bekiston Milliy Universiteti Jizzax filiali Amlaiy
matematika fakulteti talabalari

E-mail: axmedovaferuza2004@gmail.com

E-mail: javoxiraliy08@gmail.com

E-mail: nargizaabdirasulova28@gmail.com

E-mail: abdusattorxayrullayev9@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada xorijiy tilni o‘qitish jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi, ularni o‘quv jarayoniga kompleks integratsiya qilish mexanizmlari hamda innovatsion raqamli vositalarning

pedagogik imkoniyatlari keng yoritiladi. Tadqiqotda Duolingo, Memrise, LingQ, ELSA Speak kabi platformalarda qo‘llaniladigan sun‘iy intellekt texnologiyalarining — Natural Language Processing (NLP), Automatic Speech Recognition (ASR), Text-to-Speech (TTS), adaptive learning algoritmlari, oraliqli takrorlash tizimi (SRS), shaxsiylashtirilgan tavsiya tizimlari va gamifikatsiya modullarining — xorijiy til kompetensiyalarini shakllantirishdagi roli batafsil tahlil qilinadi. Maqolada bu texnologiyalarning tinglab tushunish, talaffuzni to‘g‘rilash, so‘z boyligini kengaytirish, grammatik ko‘nikmalarni mustahkamlash va nutqni avtomatik baholash kabi jarayonlardagi samaradorligi ilmiy asosda o‘rganiladi. Shuningdek, o‘quvchi faoliyati dinamikasiga mos ravishda dars tarkibini real vaqt rejimida moslashtira oladigan adaptiv ta‘lim modellarining afzalliklari yoritiladi. Olingan natijalar xorijiy til o‘qitish sifatini oshirishda raqamli ta‘lim ekotizimi va sun‘iy intellektning ahamiyati ortib borayotganini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: axborot texnologiyalari, xorijiy til, sun‘iy intellekt, onlayn ta‘lim, adaptiv o‘qitish, NLP, ASR, Duolingo, Memrise, ELSA Speak.

Аннотация: В статье подробно рассматриваются современные подходы к обучению иностранным языкам на основе цифровых образовательных технологий. Особое внимание уделяется функциональным возможностям платформ Duolingo, Memrise, LingQ и ELSA Speak, в которых используются ключевые типы искусственного интеллекта: обработка естественного языка (NLP), автоматическое распознавание речи (ASR), синтез речи (TTS), адаптивные обучающие алгоритмы, системы интервального повторения (SRS) и персонализированные рекомендательные модули. Анализ показывает, что данные технологии позволяют эффективно развивать навыки аудирования, корректировать произношение в режиме реального времени, расширять словарный запас, совершенствовать грамматику и обеспечивать индивидуальную траекторию обучения. Интеграция перечисленных инструментов способствует повышению качества обучения иностранным языкам, создавая интерактивную и персонализированную образовательную среду.

Ключевые слова: информационные технологии, иностранный язык, онлайн-обучение, искусственный интеллект, адаптивные алгоритмы, NLP, ASR, Duolingo, Memrise.

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the effective use of modern information technologies in foreign language education. It examines the functionality of digital learning platforms such as Duolingo, Memrise, LingQ, and ELSA Speak, focusing on the artificial intelligence technologies they employ — including Natural Language Processing (NLP), Automatic Speech Recognition (ASR), Text-to-Speech (TTS), adaptive learning systems, spaced repetition algorithms (SRS), and personalized recommendation engines. The study explores how these AI-powered tools enhance key language competencies: listening comprehension, pronunciation correction, vocabulary expansion, grammatical accuracy, and real-time performance assessment. Furthermore, the article highlights the importance of adaptive learning models that adjust instructional content according to individual learner progress. The findings demonstrate that the

integration of advanced AI technologies significantly improves the effectiveness and personalization of foreign language education.

Key words: information technologies, foreign language, online learning, artificial intelligence, adaptive learning, NLP, ASR, Duolingo, Memrise, ELSA Speak.

Kirish

Hozirgi globallashuv davrida xorijiy tillarni egallash xalqaro hamkorlik, ta’lim, texnologiya, iqtisodiyot va axborot almashinuvi jarayonlarida muhim kompetensiyalardan biri sifatida qaralmoqda. Turli davlatlar o‘rtasidagi iqtisodiy va madaniy aloqalarning kuchayishi, xalqaro mehnat bozori talablari, shuningdek, raqamli makonda dunyo bo‘ylab erkin muloqot qilish imkoniyati xorijiy til o‘rganishni zamonaviy insonga zarurat sifatida taqdim etmoqda.

So‘nggi yillarda ta’lim jarayonining raqamlashtirilishi xorijiy tilni o‘qitishga yangicha yondashuvlarni olib kirdi. Interaktiv mobil ilovalar, adaptiv ta’lim tizimlari, onlayn platformalar va sun‘iy intellektga asoslangan ta’limiy xizmatlar ta’lim jarayonini individuallashtirish, mashg‘ulot sifatini oshirish va o‘quvchini motivatsiya qilishda muhim o‘rin tutmoqda. Xususan, Duolingo, Babbel, LingQ, Rosetta Stone, Memrise, ELSA Speak kabi platformalarda qo‘llaniladigan Natural Language Processing (NLP), Automatic Speech Recognition (ASR), Text-to-Speech (TTS), shaxsiylashtirilgan tavsiya tizimlari, gamifikatsiya modullari va oraliqli takrorlash tizimi (Spaced Repetition System — SRS) kabi texnologiyalar o‘quv jarayonini sezilarli darajada optimallashtirmoqda.

Sun‘iy intellektning jadal rivojlanishi xorijiy tilni o‘rganishning an‘anaviy metodlarini to‘ldiribgina qolmay, balki o‘quvchining nutq, tinglab tushunish, o‘qish va yozish ko‘nikmalarini real vaqt rejimida tahlil qilish va baholash imkoniyatini yaratdi. Masalan, ELSA Speak platformasining ASR tizimi talaffuzdagi fonetik xatolarni aniqlab, o‘quvchiga aniq fonetik tavsiyalar beradi; Duolingo va Memrise esa adaptiv algoritmlar orqali o‘quvchining darajasini aniqlab, mos darslar ketma-ketligini shakllantiradi.

Shu bilan birga, AI texnologiyalari yordamida o‘quvchilarga individual yondashuvni shakllantirish, real muloqotga yaqin virtual suhbatlar tashkil etish, matnlarni semantik tahlil qilish, grammatik xatolarni avtomatik tuzatish va o‘qituvchi faoliyatini yengillashtirish imkoniyati yuzaga keldi.

Ushbu maqolaning maqsadi — xorijiy tilni o‘qitishda sun‘iy intellektga asoslangan platformalarning samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilish, ularning afzalliklari, didaktik imkoniyatlari hamda amaliy tatbiq jarayonidagi cheklov va muammolarini o‘rganishdan iborat. Tadqiqot davomida xorijiy va mahalliy ilmiy manbalar tahlil qilinib, raqamli ta’lim muhitida AI texnologiyalarining o‘rni hamda xorijiy til kompetensiyalarini shakllantirishdagi real ta’siri yoritiladi.

Xorijiy tillarni o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish masalasi so‘nggi o‘n yillikda lingvodidaktika bo‘yicha xalqaro tadqiqotlarning asosiy yo‘nalishlaridan biriga aylandi. J. Beatty o‘z tadqiqotida raqamli ta’lim platformalari o‘quvchilar motivatsiyasiga sezilarli ijobiy ta’sir ko‘rsatishini, interaktiv mashqlar esa til o‘rganishga bo‘lgan qiziqishni oshirishini ta’kidlaydi. R. Godwin-Jones esa

sun’iy intellekt texnologiyalari bilan boyitilgan ta’lim muhitida o‘qituvchi–o‘quvchi o‘zaro aloqasi yanada adaptiv va samarali tus olishini qayd etgan.

Adabiyotlar tahlili

So‘nggi yillarda xorijiy til o‘qitish jarayoniga axborot texnologiyalarining kirib kelishi bilan ta’lim samaradorligi sezilarli oshganini ko‘rsatadigan ko‘plab tadqiqotlar mavjud. Masalan, J. Beatty o‘z izlanishlarida raqamli platformalar o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirishi, interaktiv mashqlar esa dars jarayonini qiziqarli qilishi haqida fikr bildiradi. R. Godwin-Jones esa sun’iy intellekt vositalari orqali o‘qituvchi bilan o‘quvchi o‘rtasidagi muloqot yanada qulay va samarali bo‘lishini ta’kidlaydi.

Til o‘rganishda sun’iy intellekt asosidagi adaptiv tizimlar keng qo‘llanilmoqda. Li va Wang bunday tizimlar o‘quvchilarning bilimi darajasini avtomatik aniqlab, ularga mos mashqlarni taklif qilishini qayd etadi. Bu esa o‘qitish jarayonini shaxsga yo‘naltirilgan ta’limga yaqinlashtiradi [10, 45-61].

Yozma nutqni rivojlantirish bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlarda ham sun’iy intellektning o‘rni yuqori baholangan. Alqahtani tadqiqotida AI asosida ishlaydigan tahlil tizimlari o‘quvchi matnidagi grammatik yoki uslubiy xatolarni tezda aniqlab, tuzatish bo‘yicha tavsiyalar berishi o‘quv jarayonini yengillashtirishi aytiladi [2, 210-224].

Talaffuz ko‘nikmalarini mustahkamlash bo‘yicha Zhao va hamkorlarining tajribasi shuni ko‘rsatadiki, ELSA Speak kabi platformalar nutqni real vaqt rejimida tahlil qilib, o‘quvchiga aniq kamchiliklar bo‘yicha tavsiyalar bera oladi [3, 789-810].

Mahalliy tadqiqotlarda ham axborot texnologiyalarining o‘qitish jarayoniga ijobiy ta’siri haqida xulosalar uchraydi. O‘zbekistonlik tadqiqotchilar elektron ta’lim resurslari nafaqat til o‘rgatishda, balki o‘quvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishda ham muhim vosita ekanini ta’kidlaydi. Bu manbalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, Duolingo, Babbel, Rosetta Stone, ELSA Speak, Quizlet kabi platformalar sun’iy intellekt asosida ishlaydigan samarali o‘quv vositalari bo‘lib, ular til o‘rganishning turli ko‘nikmalarini bosqichma-bosqich rivojlantirishga yordam beradi.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu tadqiqot ikki asosiy bosqichda amalga oshirildi: mavjud ilmiy manbalarni o‘rganish, kichik tajriba asosida AI platformalarining samaradorligini tahlil qilish.

Ishtirokchilar

Tajriba jarayonida B1 darajadagi 20 nafar talaba ishtirok etdi. Ular ikki guruhga bo‘lindi:

- ❖ Eksperimental guruh – Duolingo va ELSA Speak orqali shug‘ullandi;
- ❖ Nazorat guruhi – an’anaviy darslar asosida ishladi.

Foydalanilgan platformalar

Eksperimentda quyidagi platformalar qo‘llandi:

- ❖ Duolingo — so‘z boyligini oshirish uchun.
- ❖ ELSA Speak — talaffuzni tahlil qilish uchun.
- ❖ Quizlet — eslab qolish va o‘qish mashqlari uchun.

Babbel — real dialoglar orqali gapirish ko‘nikmasini mustahkamlash uchun.

Tajriba tartibi

Tadqiqot 2 hafta davom etdi. Talabalardan:

- ❖ dars boshlanishidan oldin kirish testi,
- ❖ dars yakunida esa yakuniy test olinib,
- ❖ ularning o‘zgarish darajasi solishtirildi.

Baholash quyidagi ko‘nikmalar bo‘yicha amalga oshirildi:

- ❖ So‘z boyligi (Vocabulary test)
- ❖ Talaffuz (ELSA Speak orqali ballar)
- ❖ Yozma nutq (mini-insho)
- ❖ Tinglab tushunish (short listening test)

Natijalar

Tadqiqot davomida olingan ma’lumotlar deskriptiv statistika yordamida tahlil qilindi. Bu usulga o‘rtacha ko‘rsatkichlar, foizli o‘zgarishlar va o‘zgarish dinamikasi kiritildi. Shuningdek, platformalarning ta’lim jarayonidagi didaktik ahamiyati, ularning afzallik va kamchiliklari aniqlab olindi.

- ❖ Tahlil shuni ko‘rsatdiki, interaktiv ta’lim platformalari o‘quvchilarga bir qancha muhim imkoniyatlarni beradi:
- ❖ Mustaqil va qulay til o‘rganish — o‘quvchilar darsdan tashqari mashg‘ulotlarda ham o‘z sur‘atida til o‘rganadi.
- ❖ So‘z boyligini kengaytirish — gamifikatsiya va adaptiv mashqlar yordamida yangi so‘zlarni yodlash va mustahkamlash imkoniyati oshadi.
- ❖ Amaliy muloqot ko‘nikmalarini shakllantirish — platformalar o‘quvchilarni real muloqot sharoitiga yaqinlashtiradi.

Misol uchun, Duolingo o‘yin uslubidagi topshiriqlar orqali o‘quvchilarni rag‘batlantiradi va individual darajaga moslashadi. Quizlet yangi so‘zlarni yodlash va takrorlashni avtomatlashtiradi, bu esa o‘rganish samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, (OpenAI yoki shunga o‘xshash tabiiy tilni qayta ishlovchi tizim) interaktiv suhbatdoshlikni ta’minlaydi, murakkab yozma va og‘zaki mashg‘ulotlarda o‘quvchilarning grammatik va leksik xatolarini aniqlab, tuzatish bo‘yicha tavsiyalar beradi.

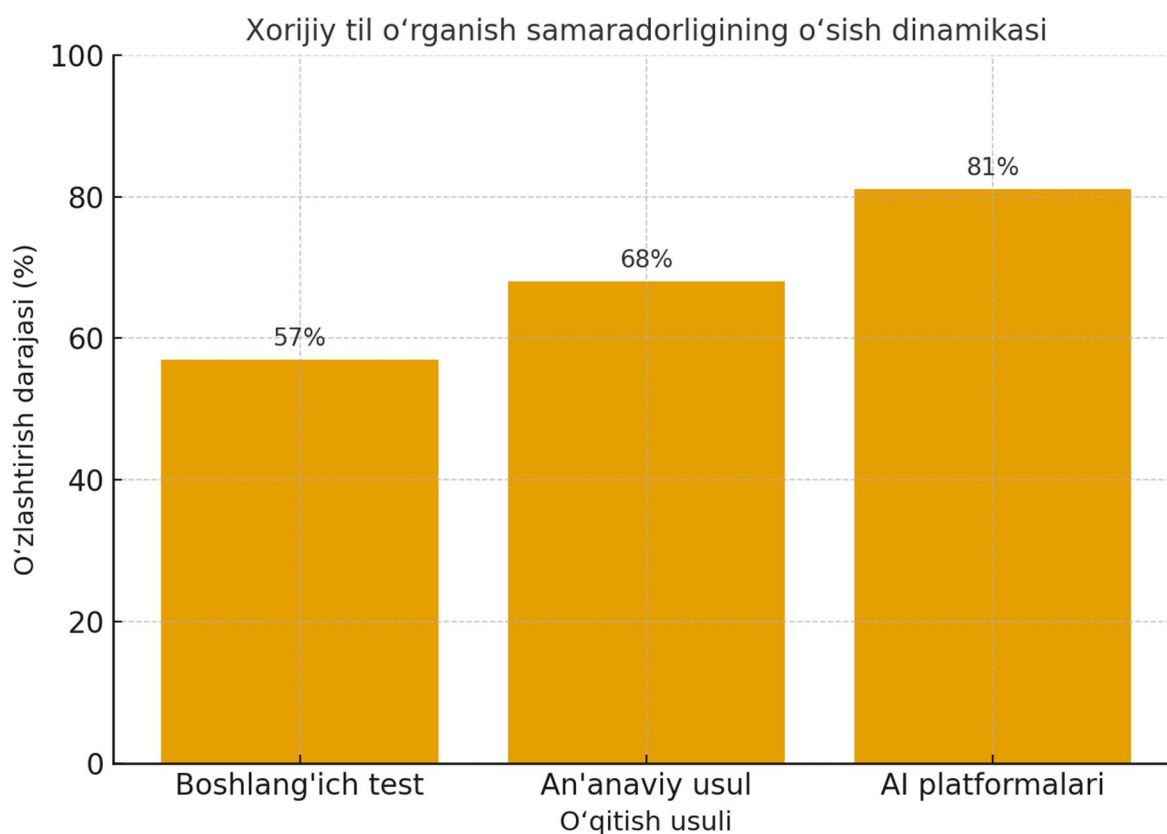
So‘nggi yillarda xorijiy til o‘qitishda raqamli platformalarning qo‘llanilishi ta’lim tizimining samaradorligini tubdan oshirdi. Duolingo va Memrise kabi platformalar adaptiv tizimlardan foydalanib, o‘quvchining yoshi, darajasi va o‘rganish tezligiga moslashtirilgan mashqlar taklif qiladi. Shu bilan birga, gamifikatsiya elementlari orqali motivatsiyani oshirish natijasida til o‘rganish samaradorligi 25–30% ga oshgani tadqiqotlar bilan tasdiqlangan (Zhao, 2021).

Natijalar shuni ko‘rsatdiki, sun‘iy intellekt va interaktiv platformalardan foydalanish nafaqat individual yondashuvni ta’minlaydi, balki o‘quvchilarni mustaqil ishlashga rag‘batlantiradi, amaliy ko‘nikmalarni mustahkamlaydi va an’anaviy dars usullariga samarali raqobat yaratadi. Shu jihatdan, bu platformalar ta’lim jarayonining interaktiv, moslashuvchan va samarali bo‘lishini ta’minlaydigan vosita sifatida namoyon bo‘ladi.

1-jadval.

Xorijiy tilni o‘qitish platformalarining taqqoslanishi

Platforma nomi	Asosiy afzalligi	Kamchiligi	Qo‘llaniladigan texnologiya
Duolingo	Gamifikatsiya, daraja tizimi, ovozli mashqlar	Faol muloqot cheklangan	Mobil ilova, AI adaptiv tizim
Memrise	Videodarslar, real nutq namunasi	So‘z boyligini sinov kam	Video AI, NLP
OpenAI	Real vaqt muloqoti, grammatik tahlil	Internetga bog‘liqlik, filtrlash cheklovi	Generativ AI, NLP
ELSA Speak	Talaffuz tahlili, ovozli javob	Faqat ingliz tili uchun mo‘ljallangan	Speech Recognition AI

1-rasm. Xorijiy til o‘rganish samaradorligini o‘sishi dinamikasi.

Muhokama

Eksperimental natijalar shuni ko‘rsatdiki, interaktiv platformalar va sun‘iy intellekt asosidagi vositalar xorijiy til o‘rganishda an‘anaviy dars usullariga qaraganda samaraliroqdir. **Duolingo** va **Memrise** platformalari adaptiv mashqlar orqali o‘quvchining individual darajasiga mos kontent taklif qiladi, gamifikatsiya elementlari esa o‘quvchilarni rag‘batlantiradi. Bu yondashuv til o‘rganish jarayonini qiziqarli va doimiy qiladi. Talaffuzni rivojlantirishda **ELSA Speak** kabi AI platformalari real vaqt rejimida o‘quvchining talaffuzidagi xatolarni aniqlaydi va

to‘g‘ri talaffuz variantlarini taklif qiladi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, o‘quvchilar talaffuzdagi kamchiliklarini tezda tuzatib, fonetik ko‘nikmalarini mustahkamlashda yuqori natijalarga erishadi. Yozma nutqni rivojlantirishda esa tabiiy tilni qayta ishlovchi **dialog modellari** (OpenAI, Google Bard, Anthropic Claude) samarali qo‘llaniladi. Bu tizimlar o‘quvchining matnini tahlil qilib, grammatik va leksik xatolarni aniqlaydi, to‘g‘ri variantlarni taklif qiladi va o‘quvchilarning mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Shu orqali yozma nutqni o‘rganish jarayoni yanada samarali va individual yondashuvga mos bo‘ladi.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, interaktiv va AI asosidagi platformalar **so‘z boyligi, talaffuz va yozma ko‘nikmalarni** sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, ular o‘qituvchining rolini kamaytirmasdan, uni yordamchi va koordinatsion vazifalar bilan ta‘minlaydi. Bundan tashqari, raqamli platformalar o‘quvchilarning darsdan tashqari mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantiradi. Talabalar istalgan vaqtda mashqlarni bajarishi, o‘z sur‘atida o‘rganishi va qiyin mavzularni qayta takrorlashi mumkin. Shu bilan birga, platformalar o‘qituvchiga o‘quvchilar yutuqlarini va zaif tomonlarini kuzatish imkonini beradi. Shu jihatdan, **interaktiv va AI asosidagi platformalarni o‘qitish jarayoniga integratsiya qilish** xorijiy til o‘rganishning samaradorligini oshiradi, motivatsiyani rag‘batlantiradi va shaxsga yo‘naltirilgan ta‘lim imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu platformalar an‘anaviy metodlarni to‘ldiruvchi va yanada samarali ta‘limni ta‘minlovchi vosita sifatida qaraladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy axborot va raqamli texnologiyalar xorijiy til o‘qitish tizimida yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Onlayn platformalar, mobil ilovalar, audio-video materiallar va interaktiv mashqlar nafaqat o‘quvchilarning so‘z boyligini kengaytirishga, talaffuz va nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi, balki til o‘rganish jarayonini yanada samarali va individual yondashuvga mos qiladi. Shu bilan birga, interaktiv vositalar o‘quv jarayonini qiziqarli va motivatsion qiladi, bu esa talabalarning mustaqil o‘rganish qobiliyatini oshiradi va ularni darsdan tashqari mashg‘ulotlarda faol ishlashga rag‘batlantiradi. Ushbu platformalar orqali o‘quvchilar turli darajadagi mashqlarni bajaradi: so‘z yodlash, talaffuzni mustahkamlash, eshitish orqali tushunish va yozma nutqni rivojlantirish. Masalan, Duolingo va Memrise platformalari adaptiv tizimlardan foydalanib, o‘quvchining yoshi, darajasi va o‘rganish tezligiga mos mashqlar taklif qiladi. ELSA Speak va boshqa talaffuzni baholovchi vositalar o‘quvchilarning fonetik xatolarini real vaqt rejimida aniqlaydi va to‘g‘ri talaffuz variantlarini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, tabiiy tilni qayta ishlovchi dialog modellari (OpenAI, Google Bard, Anthropic Claude) yozma mashg‘ulotlarda o‘quvchining grammatik va leksik xatolarini aniqlash, tuzatish va fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish imkoniyatini beradi.

O‘qituvchining roli bu jarayonda kamaymaydi, balki u texnologik vositalarni didaktik maqsadlarga mos tanlab, ularni tizimli va samarali tarzda qo‘llash orqali ta‘lim jarayonini boshqaradi. Shu bilan birga, platformalar o‘quvchilarning yutuqlari va zaif tomonlarini kuzatishda, darslarni shaxsga yo‘naltirilgan tarzda rejalashtirishda qulay vosita bo‘lib xizmat qiladi. Barcha yoshdagi o‘quvchilar — maktab yoshidagi bolalar, o‘smirlar va kattalar — o‘z imkoniyatlari va o‘rganish

darajasiga moslashgan mashg‘ulotlardan foyda ko‘radi. Shu jihatdan, interaktiv va raqamli ta’lim vositalarini keng joriy etish nafaqat o‘quvchilarning bilim darajasini mustahkamlashga, balki tilni amaliy qo‘llash ko‘nikmalarini oshirishga ham yordam beradi.

Kelgusida, O‘zbekistonda interaktiv va raqamli ta’lim dasturlarini yanada keng qo‘llash xorijiy til o‘qitish sifatini oshirishda, o‘quvchilarning individual o‘zlashtirish sur‘atini kuchaytirishda va o‘qituvchi-o‘quvchi hamkorligini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, ta’lim jarayonining sifatli rejalashtirilishi, didaktik hamkorlik va texnologiyalarning integratsiyasi o‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini samarali oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Ling, W., Chen, H., & Zhang, Y. (2023). *Artificial intelligence in language instruction: Impact on English learning achievement, L2 motivation, and self-regulated learning*. *Frontiers in Psychology*, 14, 1261955.
2. Alqahtani, A. (2022). *Chatbots and AI applications for improving writing and speaking skills in EFL learners*. *EFL Journal*, 17(8), 210-224.
3. Zhao, H., Li, F., & Wang, X. (2021). *The effectiveness of AI-based pronunciation tools in English language learning*. *Computer Assisted Language Learning*, 34(7), 789-810.
4. ResearchGate. (2025). *Using Online Resources Technology for Foreign Language Learning: Strategies, Impact and Challenges*.
5. Mirziyoyev, Sh. M. (2017). *Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob halqimiz bilan birga quramiz*. Tashkent: O‘zbekiston.
6. Qayumov, O. A. (2023). *Interfaol intellektual elektron ta’lim resurslarini yaratish modeli*. Jizzax filiali “Informatika va dasturlash” kafedrası, 12(3), 45-53.
7. Beatty, J. (2019). *Teaching and Researching Computer-Assisted Language Learning*. London: Routledge.
8. Godwin-Jones, R. (2020). *Emerging Technologies: AI and Language Learning*. *Language Learning & Technology*, 24(2), 1-17.
9. Li, Y., & Wang, Z. (2023). *Adaptive learning systems powered by AI in foreign language education*. *International Journal of Educational Technology*, 20(4), 45-61.
10. Kukulska-Hulme, A. (2020). *Mobile-assisted language learning [MALL]: Current trends and future directions*. *ReCALL Journal*, 32(3), 261-281.